

Mål för undervisningen M9: Handleda eleven att förstå målspråkets vanligaste ord och uttryck i kommunikationssituationer som är bekanta för eleven.

Mål för lärandet: Eleven lär sig förstå ett antal ord och uttryck som hen hör och ser.

Opettajat käyttävät englanninkielisiä ohjeita muussa opetuksessaan ja oppilaat oppivat myös seuraamalla muita. Eleitä ja ilmeitä käytetään paljon tukena, jotta oppilas oppii tulkitsemaan sanallisen viestin lisäksi myös kehollista ilmaisua. Kuvakorttien käyttö toimii samoin esimerkiksi uuden sanaston esittelyssä. Tervehdykset ja yleisimmät kohteliaisuusfraasit opetetaan heti alussa ja niitä käytetään johdonmukaisesti kohdekielellä. Oppilaita rohkaistaan käyttämään niitä oma-aloitteisesti.

On leikkien harjoiteltu sanoja kuunnellen ja katsottu sanoja videolta ja iPadistä toiminnan virittäjänä (tee, mitä näet; tee, mitä kuulet).

Kehonosien harjoittelu. Toinen oppilas sanoo sanan, joka liittyy kehonosiin. Toinen oppilaista osoittaa kyseistä osaa omasta kehostaan.

Joka aamu aamupiirin asiat englanniksi (päivä, kuukausi, sää, päivän toiminnot). Luokkarutiinit ja luokkakieli englanniksi, varsinkin liikuntatuntien yksinkertaiset ohjeet englanniksi. Ruokailutilanteissa englannin kielen käyttö.

Via språk lekar och språk påsar har man fått in t.ex. namn på djur, vardagsföremål, frukter, grönsaker osv. Även i matsituationerna benämner vi maträtter, kärl och bestick på de båda inhemska språken.

Yksi varhennetun englannin paikallisen ops:n sisällöistä on opetella tavallisimmat kotieläimet. Eläinten nimiä on harjoiteltu mm. muovisten leikkieläinten avulla eläinleikeissä.

Eleverna har lyssnat till enkla sagor med stöd av bilder. På förskolan: enkla sånger som eleven kunnat på sitt modersmål (t.ex. blinka lilla stjärna där: på olika språk)

Lukulumo mahdollistaa kaikkien ryhmän lasten tasavertaisen luku- ja kuuntelukokemuksen. Sovellus edistää lapsen myönteistä suhtautumista omaan äidinkieleen ja herättää uteliaisuuden vierasta kieltä kohtaan.

Alkavan ja äidinkielenomaisen kielen ryhmien yhdistäminen. Oppilas kuulee oman ikäisten käyttävän opittavaa kieltä opiskelun alusta lähtien.

Tukisanalistojen ja kuvakorttien laatiminen yleisistä substantiiveista, adjektiveista ja verbeistä.

Kieltä opitaan laulujen, leikkien, lorujen, tarinoiden ja erilaisten sovellusten kautta. Harjoitteleme monia tavallisia arkisia kielenkäyttötilanteita.

Tervehdykset, kiitokset mukana arjessa. Ylpeänä esitellään osaamista. Havainnoitiin, miten tunnetilat vaikuttavat puhumiseen.

Kohdekieltä käytettiin jatkuvasti mm. ohjeiden antamiseen. Eri aihepiirien sanastoa ja fraasistoa opeteltiin ymmärtämään myös systemaattisesti: mm. nimen kertominen, tervehdykset, perheenjäsenet, numerot 1–10/100, värit, vaatteet, eläimet, koulutarvikkeet, sääilmaukset, ruokasanat, viikonpäivät ja joitakin keskeisiä verbejä ja adjektiveja. Kohdekielten ensimmäisenä opiskeluvuotena keskityttiin kuullun ymmärtämiseen. Toisena vuotena mukaan tuli myös kirjoitetun kielen ymmärtäminen.

Vi lekar i och besöker olika miljöer t.ex. naturen, affärer och bibliotek. I skogen leker vi karhu nukkuu.

Esiopetuksen oppilaat ovat oppineet joitain tavallisempia sanoja ja fraaseja mm. leikeissä samojen sanojen ja sanontojen toistussa uudelleen ja uudelleen.

Integrointia muihin kouluaineisiin. Perussanastoa pitkin kouluviikkoa erilaisissa oppimistilanteissa.

Oppilaat opettelevat lähikaupassa käyttämään eri kieliä. Oppilaat kysyvät tietä koulun läheltä eri paikkoihin eri kielillä.
Rakennetaan luokkaan erilaisia oppimisympäristöjä, joissa oppilas voi käyttää tavallisia arkipäivän ilmauksia. Näitä ovat esim. ruokakauppa, lemmikkieläinkauppa, vaatekauppa, ruokapöytä, kahvila, jäätelökioski, juna tai lentokone jne. Oppilaat ovat eri rooleissa.
Sanojen opiskelussa on käytetty työtapoja, jotka perustuvat sanojen toistamiseen, esim. myrkkysieni.
Oppitunneilla toistuvat laulut, lorut ja leikit. Liikkeen yhdistäminen esim. keskustelutilanteeseen auttaa muistamaan. Kuvat tarinoiden yhteydessä. Opettaja kirjoittaa sanoja esille, vaikka kirjoittamista ei vielä
alkuopetuksessa juurikaan harjoitella. Huomataan esimerkiksi englannin kielessä puhutun ja kirjoitetun kielen ero.
Man kan leka "Rör något blått!" Lekledaren säger 'Rör något blått!' på målspråket och visar eventuellt ett färgkort samtidigt. Eleverna ska sätta handen på (eller peka på eller vända sig mot) den rätta färgen i utrymmet/kläderna/på väggarna så snabbt som möjligt! Fortsätt med andra färger.
Luokissa ja koko koulussa on käytetty sanalappuja tavaroiden ja toimintojen yhteydessä.
Oppilaita on kannustettu ymmärtämään kuulemiaan ja näkemiään sanoja ja ilmaisuja, esim. - Päivän mittaan opettaja käyttää englantia aina kun on hyvä tilaisuus siihen esim. siirtymätilanteet. Myös päivän aikana siirtymätilanteissa sama sanasto kertaantuu päivittäin. - Oppimisympäristön visuaalisuus, kieli läsnä oppimisen tiloissa - Super simple songs, youtube-videot
Kaikki varhentaminenhan tähtää tähän. Kalenterin yhteydessä päivittäin sää, numerot, oppiaineet, tervehdykset. Seinällä sanontoihin liittyviä kuvia tai sanoja. Ruokailun yhteydessä ruokaloru tai laulu. Myrkkysieni, corners, bingo ym. pelit.
Näytellään sanoja, toistetaan riittävän paljon, johdonmukaisesti käytetään kohdekieltä aina siinä toistuvassa tilanteessa, johon fraasit/sanat liittyvät. Lorut, riimittelyt, laulut ja rytmileikit sisältävät samaa sanastoa.
Luokkakielessä olemme opetelleet englanniksi joitain yksinkertaisia ilmauksia; lights on please, close the door please, open the window please, let's sing together, silence please. Olemme laputtaneet huonekaluja ym. luokassa niin kohdekieli pysyy näkyvillä, vaikka ei sitä juuri työstettäisikään. Luokissa on laitettu perusasioita (kk, viikonpäivät) eri kielillä esille sekä seinälle että sähköiselle taululle.
Harjoitellaan suullisesti eri keinoin sanastoa ja yleisimpiä arkipäiväisiä fraaseja. Käytetään kohdekielen sanastoa muutoin tutuissa tilanteissa, esim. tuttu leikki englanniksi, ympäristöopin aiheita englanniksi (luonto, liikenne).
Kieltä käytetään toistuvasti osana päivärutiineja. Toistuvat fraasit laitetaan myös kirjoitettuna esille esimerkiksi luokan seinälle. Myös luokkaympäristön esineisiin voidaan kiinnittää niiden nimet kohdekielellä.
Konkreettisten esineiden nimeäminen. Harjoiteltiin toimimista arkipäivän tilanteissa esim. kauppaleikkien avulla.
Tuntien aikana on käsitelty useita eri aihepiirejä ja sanastoja, esim. tervehdykset, numerot ja värit, perhe, eläimet, vaatteet, kulkuneuvot sekä ruokasanastoa.
Tukena olleet kuvasanakortit, samoin videomateriaalit (YouTube). PedaNetin Kikatus-sivuilta ja laaditusta Kikatus-oppaasta löytyy tukea sana- ja ilmaisharjoituksiin. Valittuna yksinkertaisia ja autenttisia lauluja ja loruja.

<p>Arjen viestinnällisissä tilanteissa tarvittavia sanoja on harjoiteltu viestinnällisissä tilanteissa leikin ja draaman kautta. Erityisen suosittuja ovat olleet esim. käsinukkejen kanssa käydyt dialogit. Rohkeus käyttää kieltä roolihahmon "takaa" on madaltanut kynnystä käyttää kieltä. Myös musiikin, laululeikkien ja muiden leikkien kautta on saatu vahvistettua perussanastoa ja rohkaistu kielenkäyttöön.</p>
<p>I den didaktiska planen för åk 1–2 finns rikligt förslag på ord och fraser. ex 1. Bildkonst: Utöver att du själv använder finska, lägg på finsk bakgrundsmusik eller finsk saga. kynä, kumi, värikynät, värit, tussit, kirja, papperi, sakset, liima, viivotin, askartelu, Väritä!, Hae kynäsi!, Kirjoita nimesi!, ex 2 Musik: Använd rim, ramsor, färg, former, ledda lekar, drama! Lauletaan yhdessä!, loru, laulu, väri, punainen, sininen, pyöreä, kolmio, Nouskaa ylös!, Nyt tanssimme!</p>
<p>Sanasto on ollut pohdittu ja rajattu. Sanastoa on käsitelty mielikuvien, hauskojen pelien ja leikkien sekä tarinoiden avulla. Keväällä 1. ja 2. luokkalaiset harjoittelivat myös lukemista ja kirjoittamista ja silloin sanastoa käsiteltiin monipuolisesti oppilaiden oman tuottamisen kautta. Opittujen sanojen käyttäminen oppilaiden tuottamissa uusissa konteksteissa auttoi sanojen mieleenpainamiseen. Sanojen äännerakenteisiin keskittyminen auttaa sanojen muistamisessa ja mieleenpalauttamisessa.</p>
<p>Luokanopettajan ja kielenopettajan yhteistyötä ei voi liiaksi korostaa. Heillä molemmilla on erilaiset osaamisalueensa.</p>
<p>Tervehdykset, ole-hyvä-kiitos, välineiden esille ottaminen ja pois laittaminen, välitunnille lähtö, kellonajat ovat esimerkkejä ilmaisuista, joita toistetaan ja jotka tulevat tutuiksi kaikilla tunneilla.</p>
<p>Toiminnallinen pajatyöskentely esikoulun ja 1–2 luokkien opettajien vetämänä. Oppilaat toimivat yhdessä pienryhmissä, joissa on oppilaita 0–2 luokilta. Kieleen tutustuminen toiminnallisia menetelmiä (laulu, leikki, pelit) sekä digitaalisia materiaaleja hyödyntäen. Kieleen tutustuminen perusasioiden, kuten sanojen, ilmaisujen, tapojen kautta.</p>
<p>Käsityötunneilla lapset oppii käytännössä arkikielen ilmauksia kuten "Hämta en sax", "Behöver du hjälp?", "Vill du ha lim?", "Vill du ha en blå eller röd penna?", "Sätt pappret i roskisen!", "Kom hit!", "Är du färdig?" ja "Skriv ditt namn!". Olemme myös toistuvasti leikkineet leikkejä missä harjoitellaan esim. värit, eläimet, numerot ja kehon osat ruotsiksi. Esimerkki kivasta värileikistä on, että opettaja sanoo värin (ruotsiksi) ja oppilaat näyttävät opettajalle esineitä sen mukaan.</p>
<p>Sama T8, lisäksi tervehtiminen: hello, high five tai fist pump jäivät käytännöiksi</p>
<p>Opettaja käyttää vierasta kieltä luokkatilanteissa ja esimerkiksi näyttää tai osoittaa samalla, mitä se tarkoittaa. Näiden toistuessa sanat ja ilmaukset jäävät oppilaiden mieleen. Pelataan oppilaille tuttuja pelejä ottaen vieras kieli niihin mukaan. Esimerkiksi hedelmäsalaattia voi pelata lähes kaikilla aiheilla. Esimerkiksi värejä harjoitellessa, oppilaat seisovat värinappien päällä piirissä. Keskellä olija sanoo värin englanniksi. Ne, jotka seisovat kyseisen värin päällä, vaihtavat paikkaa.</p>
<p>Olemme oppineet oppilaiden elämänpiiriin liittyviä ja ikätasolle sopivia sanoja ja ilmauksia. Oppilaat ovat oppineet ilmaisemaan esimerkiksi mielipiteensä ruuista ja väreistä sekä kertomaan lemmikeistään ja perheestään.</p>
<p>Tutkittiin sanoja erilaisissa yhteyksissä, mainokset, erilaiset tuotteet, kuvat jne. Kuunneltiin lauluja, katsottiin eri maiden lastenohjelmia. Harjoiteltiin leikkien avulla ostamista, tervehtimistä ja toisiin tutustumista. Vanhemmilta tuli palautetta, että lapset löysivät ruotsia ja englantia kaupasta ja kuuluivat televisiosta tai lauluista sanoja, joita he tunnistivat.</p>

<p>Luokkatilanteessa rutiinikäytännöt: tervehdykset, poissaolojen kyselyt, kuulumisten kyselyt, siirtymätilanteet tapahtuvat englannin kielellä ts. englannin kieli on vahvasti integroitu osaksi lasten arkipäivää. Esimerkiksi ruokailussa käytetään vierasta kieltä lisäten jokaisena päivänä uusi sana (maito, leipä, voi, vesi, lusikka, haarukka, veitsi...)</p>
<p>Hankkeen sisältöjen valinnan lähtökohtana olivat oppilaiden arjen tilanteet ja kiinnostuksen kohteet. - laulut, leikit, pelit, lorut</p> <ul style="list-style-type: none"> - aamurutiinit, tervehdykset - koodaus; Beebot ja muutamat tutu taukojumppaliikkeet - Brown bear, Humpty Dumpty, numerolaulut, värileikki Poison, yhdistä sana ja kuva, tunnista sana kuvan avulla - kärpäslätkäleikki; värit, numerot, eläimet, ruoat - värilaulut, numerolaulut - puistokävely-leikki - ravintolaleikki - kauppaleikki - parinetsintäleikki
<p>Johdonmukainen yleisten koulutilanteisiin liittyvien lauseiden viljeleminen osana arkea: "Stå upp var så goda!"</p>
<p>Luodaan luokkatilanteeseen noita tuttuja tilanteita. Esim. erilaiset leikit, laulut ja muut toiminnot perustuvat opeteltuun sanastoon. (Toki tilanne voi olla niin, että käytettävä sanasto on opittu esim. laulun avulla)</p>
<p>Toistoa käytetään apuna tutuissa tilanteissa, jolloin oppilas oppii vähitellen oivaltamaan merkityksiä asiayhteyksistä.</p>
<p>Yhdessä tekemällä oppiminen, palaute, monipuoliset oppimistapahtumat ja monipuoliset oppimisympäristöt. Oppimisen kytkeminen lapsen kokemusmaailmaan esim. lomamatkoihin, sukulaiset, ystävät jne.</p>
<p>Käytetty luokahuoneessa kohdekielisiä ilmauksia.</p> <p>Aloitetaan ja lopetetaan aina samalla tavalla, samoin fraasein (aluksi tervehdykset, kuulumisten kysely maskotin avulla, mikä päivä, päivämäärä, kuukausi), lopuksi hyvästelyfraasit. Laululeikit. Vas-Y -kirjan ja sen digimateriaalin harjoitteiden hyödyntäminen.</p>
<p>Käyttämässämme menetelmissä toiminnallisuus on johtavana ajatuksena ja opettaja luo lapsen elämään liittyviä kielenkäyttötilanteita. Tällöin oppilaan toiminta tilanteissa osoittaa ymmärtämisen tason. Koska oppiminen on yhteistoiminnallista, on luontevaa, että oppilaat auttavat toisiaan ymmärtämään.</p>
<p>Lukuvuoden aikana oppilaat oppivat ymmärtämään paljon erilaisia ilmauksia. Niiden säännöllinen käyttö läpi lukuvuoden eleiden ja tekojen kera oli ratkaisevaa niiden oppimisen kannalta. Ilmausten säännöllinen käyttö teki vieraasta kielestä luontevan osan oppilaiden arkea.</p>
<p>Sanastoa kartutetaan tutuimmista asioista ja esineistä alkaen.</p>
<p>Rauhallinen etenemisvauhti, runsas toisto ja monipuolinen sanaston harjoittelu hyödyntäen lauluja, loruja, tarinoita, leikkejä, peliä ja toiminnallisuutta. Valitaan opetettava sanasto niin, että se on oppilaille merkityksellistä ja tärkeää. Esim. Meillä oli koko vuoden esillä sääilmaukset englanniksi ja käytimme niitä monta kertaa viikossa havainnoimaan päivän säätä.</p>
<p>Toistot luovat lapsille turvaa. Yhden teeman ympärillä toimiminen edesauttaa asian omaksumista. Opetustuokion alussa toistuva leikki parantaa siihen liittyvää ymmärrystä ja mm. kieleen liittyvän soinnin tajua. Tietotekniikka auttaa kuvittamaan asiat nopeasti, eikä puheeseen liitetty omena enää jää vain sanallisen kuvailun varaan.</p>

Kuullun ymmärtämisen harjoituksena voi pelata esimerkiksi bingoa, jossa kuulemansa sanan merkkäamisellä oppilas ilmaisee ymmärtäneensä sen merkityksen. Laulut ja lorut toimivat hyvin keskeisten fraasien ja sanaston opettelussa.
Muistipeli, jossa sanoja tai ilmauksia opetellaan englanniksi ja suomeksi. Vastaavia ilmauksia harjoitellaan esimerkiksi roolileikin avulla.
Hanke on keskittynyt perusilmaisujen opetteluun ja tunnistamiseen. Kielitaito ei ehdi kasvaa perusteita syvemmälle tasolle tässä ajassa
Sään ja viikonpäivän ilmaiseminen, jota harjoitellaan päivittäin aamutuokioissa.
- Sanastoharjoitteet: leikit, pelit, laulut, sähköiset oppimisympäristöt, muut toiminnalliset sanastoharjoitteet, havaintoseinät. - Esim. nurkkaleikki: työn alla olevat sanat on kirjoitettu lappuihin ja laitettu luokkatilan eri nurkkiin. Ensin sanoja toistetaan yhdessä ja varmistetaan ymmärrys. Yksi oppilas keskelle silmät sidottuna. Muut hiipivät nurkkiin. Oppilas luetlee sanoja sidottuna lauserakenteeseen. Oppilaat, jotka ovat siinä nurkassa, jonka sana mainitaan, tippuvat. Viimeinen voittaa.
Opettajan oma esimerkki rohkaisee käyttämään vierasta kieltä: opettajan tulee käyttää kohdekieltä mahdollisimman runsaasti, ilmeikkäästi ja monipuolisesti. Mitä enemmän toistoja, sitä nopeammin tietyt kohdekieliset sanat ja ilmaisut tulevat tutuiksi oppilaille. Esim. "Stand up, please!", "Sit down, please!", "Open your books, please!"
Opettaja antaa yksinkertaisia toimintaohjeita kohdekielellä. Lapsi pystyy asiayhteyden perusteella päättelemään sanojen merkityksiä. Kuvat ja toisto tukevat ymmärtämistä.
Kuunneltu paljon vierasta kieltä. Tullut toistona paljon samoja sanoja ja sisältöjä. Aihepiirit samat eri opeteltavissa kielissä, tervehdykset, numerot, värit, ruuat, eläimet, kehonosat. Kun samat aihepiirit toistuvat, tulee vertailu luonnostaan.
Sanaston toistuminen riittävästi. Sanoja näkyvissä myös kirjoitettuna, kuvatuki.
Peleissä oppilaat laskivat englanniksi nopan silmälukuja ja sanoivat: Your turn. Pelattiin muistipeliä väreillä maitopurkin korkeista tehtyjen värinappuloiden avulla sanoen aina käännetty väri englanniksi. Ehdotettiin kaverille tekemistä: Let's jump! Ja sitten hypättiin yhdessä.
Kummasta pidät enemmän: opettaja seisoo huoneen keskellä ja antaa kaksi vaihtoehtoa, osoittaa toisella kädellä oikealle ja sanoo esim. 'red' ja toisella vasemmalle ja sanoo 'green' ja oppilaat menevät sinne, mistä pitävät enemmän.
Morgonritual där man använder sig av flera olika språk både i rytmiska verser, sånger och flöjtstycken. Matsalsrutiner på flera språk. Under hela året återkommande verser och sånger som man i något skede "leköversätter"- läraren frågar vad det betyder.
Tunneilla on harjoiteltu esimerkiksi seuraavia aihepiirejä: oman nimen kertominen ja nimen kysyminen, tervehdyksiä, numerot 1–12. Lisäksi on harjoiteltu värejä, kehonosien nimiä ja eläinten nimiä.
Varhaiskasvatuksessa perusilmaisuja toistettiin paljon.
Toiminta on hyvin konkreettista ja liitetään oppilaiden arkeen. Kohdekielellä tehdään samoja asioita kuin normaalistikin arjessa: leikitään tuttuja leikkejä ja leivotaan kohdekielisin termein.
Toistuvat aamupiirin englanninkieliset rutiinit laskemisessa, kalenterin yhteydessä sekä tervehtimisissä.
Tätä taitoa harjoitettiin muun muassa opettajan avulla niin, että opettaja sanoi jonkun fraasin. Oppilaan piti reagoida fraasiin joko vastaamalla tai muulla toiminnalla. Oppilaille annettiin myös kaikki perusohjeet englanniksi, esim. listen, sit down, stand up, close your eyes.
Kouluarjen rutiineissa (esim. tervehdykset, koululounas jne.) käytetään englannin kieltä.

<p>Englannin tavallisimpien sanojen ja ilmausten tunnistamista sekä ymmärtämistä on harjoitettu esim. perinteisen kauppaleikin avulla. Tässä tulee kerrattua ja harjoiteltua ko. sanastoa ja kohteliaisuusfraaseja.</p>
<p>Opastetaan oppilaita seuraamaan vieraskielisten ohjelmia eri välineistä.</p>
<p>Urheilukentällä opettaja opettaa ensin urheiluvälineitä näyttämällä niiden nimityksiä englanniksi (ball, skipping rope, bat, racket, net jne.). Niitä harjoitellaan sanomalla sana, kun opettaja näyttää kutakin esinettä. Lopuksi pidetään leikkimielinen viestikilpailu, jossa oppilaat juoksevat vuorollaan hakemaan sen tavaran, jonka opettaja sanoo englanniksi.</p>
<p>Toisto, toiminnallisuus ja mielikuvitus. Esimerkiksi numeroiden opiskelu/kertaaminen hernepusseja heittämällä maassa olevien numerolaattojen päälle.</p>
<p>Harjoiteltiin kuunnellen ja katsellen (opettajan puhe, kuvat, sanahahmot, laulut, videot) oppilaiden arkeen liittyvää englannin kielen perussanastoa, kuten tervehdyksiä, esittäytymistä, iän kysymistä ja kertomista, numeroita, värejä, viikonpäivät, perheenjäsenet, eläimiä sekä ruokia ja juomia. Lisäksi tutustuttiin juhlapäivien sanastoon ja toivotuksiin (Halloween, Christmas, Valentine's Day, Easter). Opetellut sanat ja ilmaukset koottiin kuvien kera päivittäin nähtävälle opetusseinälle.</p>
<p>Toistuvat aamupiirirutiinit, tervehdykset ja kohteliaisuudet ovat edesauttaneet oppilaita oppimaan muutamia sanoja ja ilmauksia.</p>
<p>On kuunneltu kuvitettuja lauluja, jolloin lapsi on pystynyt yhdistämään kuulemansa ja näkemänsä sanan/virkkeen nähtyyn kuvaan.</p>
<p>Runsas toisto on parasta harjoittelua.</p>
<ul style="list-style-type: none"> - Lauluissa, loruissa ja dialogissa on kuunneltu ja luettu monta sanaa ja ilmausta. Kuuntelimme myös pieniä keskusteluja (I Spy -sarjasta) ja seurasimme, mistä kuvasta on kysymys. Oppilaiden piti perustella vastauksiaan.
<ul style="list-style-type: none"> - Kootaan ja pohditaan yhdessä lapsien Suomessa kuulemia englanninkieliset ilmaukset ja esim. pelimaailmassa tuttuja sanontoja. - Harjoitellaan laulujen ja roolileikkien avulla käyttämään niitä. - Sidotaan omaan arkeen sekä koulussa että mahdollisesti tutuimpia ja helpompia sanontoja.